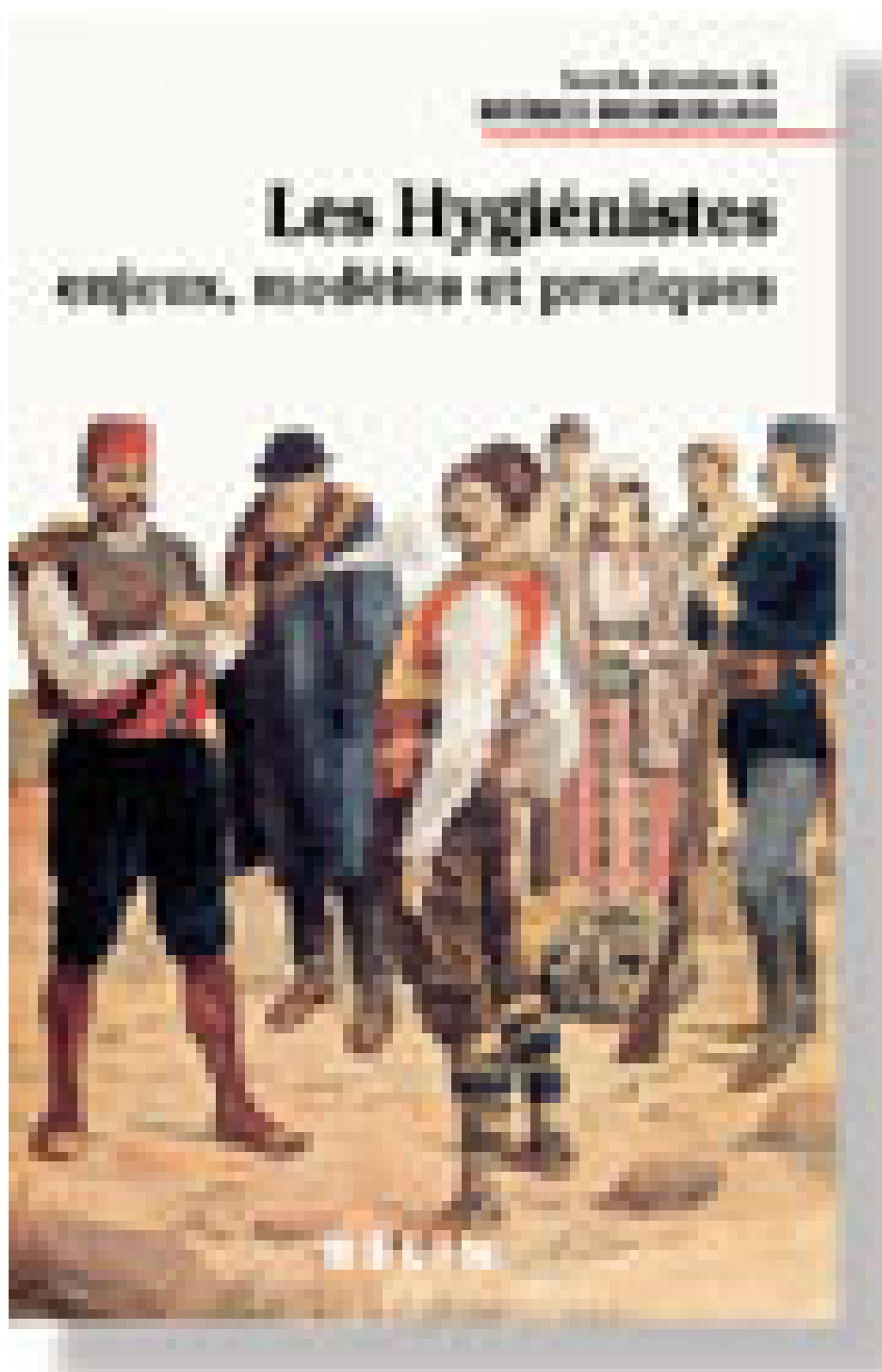

God samfunnsmedisinsk historiebok

BOKOVERSIKT

20 forfattere har her bidratt med kapitler til en bok som er blitt en god oversikt over samfunnsmedisinens historie, spesielt det idémessige grunnlaget. En stor del av stoffet dreier seg om samspillet mellom politikk og medisin på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Initiativet til denne boken ble tatt av professor Patrice Bourdelais ved L'École des hautes études en sciences sociales i Paris. Stoffet er basert på en konferanse i 1999. Både denne og det påfølgende utgiverarbeidet ble støttet av Fondation

Mérieux, en viktig medspiller i historisk arbeid vedrørende samfunnsmedisin i det franskspråklige Europa.

Kapitlene har en rekke eksempler på samfunnsmedisinsk utvikling fra ulike tidsperioder og fra forskjellige land, og det er mye interessant å finne. Er man f.eks. interessert i bolighygiene, er kapitlet om arkitekter i klemme mellom politikk og medisin i Paris rundt 1900 fengslende lesing. Hva var viktigst – det hygieniske eller det estetiske?

Er man interessert i storbyhelse og spenningene mellom ønskene om liberalisme og økonomisk vekst på den ene side og de hygienisk betingede bremsene som man måtte forsøke å sette på fra medisinsk hold på den annen, er det mye å finne her. Historisk kunnskap fra raskt voksende byer som Liverpool og Mexico City kan ha overføringsverdi også til oss som lever og arbeider på feltet i dag.

De avsluttende kapitlene prøver å analysere samfunnsmedisinens effekter: *La place de l'hygiénisme dans les transitions épidémiologiques*. For samfunnsmedisinen som fag er dette elementet kanskje noe av det viktigste – å kunne drøfte langsiktige resultater som grunnlag for fremtidig innsats. Slik tilbakeskuende evaluering avgjør simpelthen hvilken plass samfunnsmedisinen bør ha. Denne siste delen av boken kunne gjerne vært enda større og med flere kapitler.

Boken avsluttes med et omfattende noteapparat til enkeltkapitlene. Det er også en fyldig bibliografi, som riktignok er blitt litt skjev. Selv om det står at den skal inneholde både referanseverk og dokumenterende kilder, ser den ut til å være så sterkt knyttet til enkeltkapitlene at det er blitt for lite av *andre* henvisninger som kunne vært interessante for leseren. Med et bredere utvalg av referanselitteratur vedrørende samfunnsmedisinens historie generelt ville bibliografien blitt enda nyttigere.

Det er vanskelig å lage en koherent fremstilling på dette emneområdet når man skal kombinere stor dybde, høyt nivå og et vidt perspektiv, og det finnes ikke så mange liknende bøker. Selv om noe kunne vært annerledes, har redaktøren lyktes meget godt. *Les hygiénistes* fortjener å bli innkjøpt og å bli brukt som standard- og referanseverk.

Det er ingen tvil om at det er behov for en slik bok nettopp nå, spesielt på grunn av moderne samfunnsmedisins vanskelige stilling i mange land.

Ordet "hygiene" hadde tidligere omtrent samme betydning som det vi i dag benevner "samfunnsmedisin". Det gjør det også i denne boken. Men ordet har forandret valør, og meningen er blitt innsnevret i retning av vask og renslighet i allmennhetens bevissthet. Derfor gir tittelen *Les hygiénistes* feilaktige assosiasjoner, det er samfunnsmedisinens pionerer og deres virksomhet det er snakk om. Men også forlaget later til å ha gått i denne fellen. Forsidebildet er misvisende: Boken handler slett ikke om hygienisk desinfeksjon.

ØivindLarsen

Seksjon for medisinsk historie

Universitetet i Oslo

Publisert: 20. mars 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 17. februar 2026.